

Kakoma 25 november 2007

Kära ZASP-medlemmar!

ZASP is special, säger Patrick lite då och då. Jaaa, brukar jag hålla med, utan att egentligen riktigt fundera över vad det är som är så speciellt med ZASP.

I början på november ordnade Forum Syd **Southern African Conference on Organisational Development** i Pretoria för frivilligorganisationer som arbetar i södra Afrika. Patrick och jag var två av 61 deltagare som under några dagar försökte förstå och lära oss om organisationsutveckling, som en viktig del i vårt projekt-och biståndsarbete. Vad är ZASP, vad har vi för styrkor, svagheter, möjligheter..... Sådant skulle till att börja med sättas på pränt och presenteras. Tänk att det kan vara så svårt. Att analysera sig själv liksom. Nu var vi dessutom bland många erfarna konferens-proffs från stora paraplyorganisationer i grannländerna. De flesta hade avancerade power point-introduktioner. Vi, som stod under Z, var bland de sista att komma till tals första förmiddagen. Det var kanske tur för efter fyra timmars presentationer var alla rätt mätta på att stirra på texter på "vita duken" hur snyggt uppställda de än var. Patrick och jag använde ett personligare och annorlunda sätt, när vi gav vår bild av ZASP. Inte precis prata-i munnen-på-varann men parpratande i någon slags dramaform skulle man kunna säga. Vi som känt oss lite som halvskrämda lantmöss bland självsäkra storstadsmöss blev stärkta och lite kavatare, när det faktiskt blev vi som fick mest applåder. När Patrick i slutet av vår presentation av ZASP på ett mycket ozambiskt sätt la armen över mina axlar och sa: She is not my boss, she is my friend, då kände jag något av det som är speciellt med ZASP.

ZASP Zambia - ZASP Sverige har en stark arbetsrelation som bygger på vänskap. Ni som medlemmar är inte heller anonyma bidragsgivare. Det märks redan i hälsningsögonblicket, när vi träffas, att där finns en känsla av gemenskap. I arbetsvänskap finns för mig respekt, gör-ditt-bästa-vilja, hederlighet, lita-på-mig-löfte, stöttning men inget av svek eller "lureri".

Man var inbjuden till konferensen tillsammans med sin afrikanska partner och många deltagare sa till oss att de märkte samarbetsstyrkan vi hade i varann och hur vi drev på åt samma håll.

Under konferensdagarna blev vi allt mer hemtama och vi svängde oss vant med OD, advocacy, legitimacy, strategic niche, walk the talk..... Ord och uttryck som vi från början knappt visste vad de stod för.

Det var förnämliga föreläsningar om hur den egna organisationen blir en trovärdig aktör i ett demokratiskt civilt samhälle och en vital aktör i globala debatter, om hur vi skulle stärka vårt strategiska arbete och vår effektivitet för att nå våra mål och tillgodose befolkningens behov och rättigheter.

Allt lät så rätt, så bra. Men sedan då. Några utstakade vägar, svar, lösningar fick vi inte med oss, så när vi lämnade IDASA (Institute for Democracy in South Africa) och konferenslokalerna var vi osäkra och lite förvirrade. Det är en sak att ta till sig teoretiskt bakgrundsmaterial och utvecklingsresonemang men vad gör vi med våra kunskaper där ute på fältet. Patrick suckade lite över de "mixed feelings" han hade och det var rätt tyst mellan oss på flygresan till Lusaka.

MEN, vi hade sedan långa, tröttsamma bussresor till Lundazi och det tog ett och ett halvt dygn innan vi var där. Under de sega, svettiga restimmarna satt vi med block och penna och famlade oss fram och försökte hitta ZASP:s egen utvecklingsstrategi. Det som blev nerklotttrat på de skumpiga vägarna blev inte helt lättläst men när vi mötte de våra vid ZASP-centret hade vi ändå en del tankar nerskrivna och andra idéer i huvudet.

De andra åtta i ZASP-ledningen hakade snabbt och intresserat på och efter arbetsdagarnas slut satt vi där på kvällarna och spånade vidare. Det går inte att sätta sig in en annan människas situation och tankesätt. Det var utgångspunkten. *Ni* vet inte bäst hur *deras* problem ska lösas. Vi kan hjälpa människorna i vårt område genom att ge dem kunskaperna/redskapen hur de kan

handla, påverka, kämpa. Men inte tänka åt dem. Inte planera för dem. Inte besluta åt dem. Att de ska vara involverade i planering, organisation och beslutsfattande, tyckte vi lät riktigt. Ungdomar och kvinnor måste också få mycket större utrymme i de processerna. Men hur ska det gå till? Hur ska 10 000 människor kunna bli aktivt delaktiga? Det är inte enbart en spännande utmaning att hitta former för det, utan nästan ogreppbart.

Fotogenlågorna fladdrade i de sotiga glasen medan vi tänkte och letade efter rätta inkörsportar. Gryta på gryta med tevattnen kokade på det eländiga, poffande fotogenköket. Christopher slumrade till ibland med huvudet mot den myrättna väggen i mitt hus. Patrick kunde vara tyst långa stunder utmattad och tanketom men kunde sen komma igen med begeistrade monologer. Susan tappade lätt koncentrationen, när hon fick springa mellan mitt och sitt hus för att sköta hemmabestyr. Godwin var mest uthållig. Efter alla dessa svåra, tunga månader när vi tvingades hålla honom avstängd är han så full av energi och tacksamhet över att vara tillbaka och över att vi kämpade för honom trots dessa "big people", som tyckte vi skulle glömma honom för gott. Vi mår alla så innerligt gott av den segern.

Varje kväll kom vi förstås in på sidospår och diskuterade sådant som hänt. Med alla ZASP-aktiviteter som är i gång är samtalsämnen oändliga. Vi pratade om vår "kompostkvinna" som var inbjuden till vårt första jordbruksseminarium. För att lära ordentligt och kunna ta vara på de nya odlingsmetoderna som presenterades slank hon med på ytterligare tre seminarier. Mannen var motsträvig till att börja med men är nu en ivrig supporter.

Och om Midwell pratade vi. Han är en av våra 20 studiecirkelorganisatörer och deltar i demokratiutbildning, Redan efter första workshopen erkände han för oss att han insett att han ofta varit brutal mot sin hustru men att han nu verkligen skulle anstränga sig och behandla henne väl. Så gladdes vi åt Disho och Martin, två av våra ungdomsinformatörer. De tog fullt ansvar för vår Luciadag, tränade med eleverna och arrangerade inte bara Lussetåg utan också traditionella zambiska programinslag. Kvällen innan firandet satt de två killarna på ZASP-affärens veranda i svagt lyktsken och klippte till ljusmanschetter. Mamma-fröken-aktigt undrade jag om lucialinnena låg hopknövlade nånstans. No, no, no, sa Disho. Jag har strukit dem och vikt ihop snyggt! En ung kille. Stå och stryka 20 lusselinnen. I Zambia. En ny generation gör intåg. Sannerligen.

Dessa människor får symbolisera vår utvidgade satsning på demokrati, jämställdhet och ungdomsengagemang. Dom visar lite av vad man kan utträtta om man för kunskapen och chansen. Vid analysen på konferensen använde vi en del hemmagjord uttryck när vi plockade fram ZASP:s starka sidor och vi skrev bl a att vi har never-give-up-spirit, solving-problem-capacity, openminded exitement..... De egenskaperna ska driva oss vidare. Även om Zambia som stat har lång väg att gå till en välfungerande demokrati så kan vi tillsammans med människorna i ZASP-området ligga steget före och bli medvetna samhällsbyggare som kan och vågar påverka beslutsfattare på alla nivåer.

Det blev bara två veckor för mig den här gången i projektområdet men om ett par månader är jag tillbaka och då ska vi förverkliga mycket av det som än bara finns på papper.

En genomarbetad analys av ZASP. Ett "ungdomsparlament" - ZASP Youth Committee.

Hiv/aidsforskning i ett 70-tal byar. Aktivt deltagande i utvecklingsarbete av våra tusentals bybor. Insikt om mänskliga rättigheter och påverkansmöjligheter ska genomsyra deras engagemang och leda fram till förbättrad levnadsstandard.

Om precis en månad firas jul här. Det har blivit tradition med firande i och kring vårt ungdomscenter på juldagen. Man är mitt inne i hungerperioden så det blir inget överflöd av någonting. Det kommer ändå att bli en dag med mycket sång, musik, teater, glädje och framtidstro.

Tack till er alla för i år och många kära jul-och nyårshälsningar från oss

Agneta